

Motion om språkbad

Svenskspråkiga utbildningssektionen 27.02.2024 § 7
390/12.00.00/2024

Beredning och tilläggsuppgifter:
Rektor för pedagogisk kvalitet Jessica Gillberg
jessica.gillberg@borga.fi

Emilia Mattsson Nortamo föreslår i fullmäktigemotionen Mera språkbad – Lisää kielikylypyä, mottagen 27.4.2023, en utredning över behovet av språkbad / språkdusch på finska för att elever med svenska som modersmål skall lära sig finska på ett effektivt sätt. Språkbadet / språkduschen kunde enligt motionen trygga att alla elever lär sig de inhemska språken.

Språkbad är en frivillig undervisningsmetod där man tillägnar sig språket genom att använda det i naturliga situationer. Målet är en funktionell två- eller flerspråkighet. Tanken bakom språkbadsmetoden är att säkerställa minoritetsspråkens överlevnad. Jakobstad är den enda kommunen som erbjuder språkbad på både svenska och finska, i och med att fördelningen mellan finsk- och svenskspråkiga är så pass jämn. Några finlandssvenska kommuner har valt att ta in språkbad på finska då eleverna inte har någon som helst möjlighet att lära sig språket på annat sätt i en helt svenskspråkig omgivning.

I Borgå erbjuds språkbadsundervisning på svenska eftersom svenskan är i minoritetsställning. För de svenskspråkiga barnen och unga i Borgå är möjligheterna till samarbete språkgrupperna emellan många och nätverken omfattande, oberoende av skolans undervisningsspråk.

Borgå stad erbjuder småbarnspedagogik, förskoleundervisning, grundläggande utbildning och gymnasieutbildning samt förberedande undervisning på både svenska och finska. Tvåspråkigheten är ett av de lokala särdragen i Borgå samtidigt som antalet flerspråkiga barn ökar inom både småbarnspedagogiken och den grundläggande utbildningen. Utbildningsanordnaren ska, enligt lagen om grundläggande utbildning 15 § 1 mom. godkänna läroplanen separat för undervisning på svenska, finska, samiska samt vid behov för undervisning på något annat språk.

I de svenskspråkiga skolorna i Borgå har finskan status som A1-språk, sedan våren 2020 har eleverna fått undervisning i finska redan från årskurs 1. Eleverna studerar sammanlagt 18 årsveckotimmar finska i årskurserna 1-9. Undervisningen erbjuds som A1-finska eller modersmålsinriktad finska beroende på elevernas förkunskaper i finska samt kontakterna till finska språket utanför skolan. Av de svenskspråkiga eleverna i Borgå studerar 45% finska enligt den modersmålsinriktade lärokursen. Åbo akademi och Jyväskylä universitet har i samarbete med Utbildningsstyrelsen undersökt tidig undervisning i A1-språk.

Resultaten från 2020 visar att både elever, lärare och vårdnadshavare är positivt inställda till finska språket samt till en tidigareläggning av A1-språket. En tidig start anses erbjuda bra möjligheter till en positiv inledning på språkinläringen genom lekfulla undervisningsmetoder. Eleverna är mycket heterogena gällande förkunskaperna i finska och kontakter till finska språket, därför är indelningen i A1- finska och modersmålsinriktad finska värdefull.

I diskussionen om undervisning i finska för svenskspråkiga elever har representanter från småbarnspedagogiken och grundläggande utbildningen deltagit. Under processens gång har även haft kontakt med Emilia Mattsson Nortamo, som skrivit fullmäktigemotionen. Inom småbarnspedagogiken och grundläggande utbildningen har följande framkommit:

- Undervisningspersonalen inom svenskspråkiga grundläggande utbildningen och gymnasieutbildningen följer upp elevernas läroresultat samt vidareutvecklar undervisningen enligt gruppens behov för att säkerställa att elever som har svenska som modersmål också lär sig finska på ett effektivt sätt.
- I undervisningen tas de möjligheter en tvåspråkig organisation erbjuder tillvara. Samarbete över språkgränserna är möjligt både inom småbarnspedagogiken och grundläggande utbildningen och gymnasieutbildningen.
- Skolorna har, enligt behov, möjlighet att ordna språkduchar för enspråkigt svenska elever. Genom utbildningsstyrelsens statsunderstöd för klubbverksamhet kan skolorna ordna egna klubbar på basis av behov och intresse.
- Centralt arrangerade hobbyklubbar erbjuder skolorna över språkgränserna för att eleverna skall utveckla sin kommunikativa kompetens på ett naturligt sätt.
- Personalen följer aktivt med fortbildningsutbudet och piloterar i mån av möjlighet nya former av undervisning / samarbeten för att säkerställa kvaliteten på undervisningen i finska.

Variationen på vilka kunskaper eleverna i de svenskspråkiga skolorna har i ämnet finska då de inleder skolgången kan sägas vara stor. Det finns elever som kommer från helt svenskspråkiga hem och svenskspråkiga miljöer och det finns elever från en mycket tvåspråkig miljö, där finskan är en naturlig del av elevens vardag.

Situationen är dock inte ny och skolorna har resurser, erfarenhet och kunskap att möta dessa behov. Undervisningen kan varieras och alla skolor erbjuder såväl modersmålsinriktad finska som A1-finska. Utöver det finns goda möjligheter till samarbete i vår tvåspråkiga stad och olika former av klubbverksamhet. Såväl på statlig nivå som lokalt ordnas fortbildning för lärare som undervisar i ämnet finska och svenskspråkiga grundläggande utbildningen följer aktivt med vilka metoder som utvecklas, som evidensbaserat stöder inläringen i finska.

Direktören för grundläggande utbildning och gymnasieutbildning

Sektionen besluter avge följande utlåtande som svar på motionen och anser att den undervisning som ges i de svenska skolorna i ämnet finska, och det aktiva utvecklingsarbete som sker, tryggar att alla elever lär sig de inhemska språken.

Svaret sänds vidare till nämnden för växande och lärande.

Beslut

Sektionen beslöt avge följande utlåtande som svar på motionen och anser att den undervisning som ges i de svenska skolorna i ämnet finska, och det aktiva utvecklingsarbete som sker, tryggar att alla elever lär sig de inhemska språken.

Svaret sänds vidare till nämnden för växande och lärande.